

TELEGRAPHUL ROMAN.

Телеграфъл есе de доз. орѣ пе септемвръ: Жоіа шї Dоминика. — Пренаписа се ѿче до Сициїи за еспедитора фоеи; не аффарь да ч. р. поще, къз
капі гата, пріп скіорі франките, адресате кътре еспедиторъ. Предизвикан
пренаписа пентръ Сициїи естс не
ан 7. ф. в. а. ear по о жмет ите de an
3. ф. 50. кр. Пентръ челелите пърци
але Трансіланіи шї пентръ прошип-

Nº 102.

АНДЛЮХ

Сівії. 23. Децемвре 1862.

Ad Num. 6539. pr. 1862.

Publicare.

Amploiați nascuti ardeleni inca neacomodati picati in dispozitivitate dela c. r. Oficii politice-juridice si Judecatorile Urbariale in Ardealu dissolvate suntu provocati se 'si dee totu documentele de lipsa la Indestularea (Abfertigung) sau Pensioonarea loru la Jurisdictiunea locuintiei statornica sau prezente mai tarziu pana in 10 Ianuariu 1863, fiindu ca in casu contrariu totu daunele urmatoare din neinplinirea acestei Provocationi numai s' aru avea de a le insusi.

Clusiu in 18 Decembre 1862.

Dela Praesidiu r. Guverou transilvanéu

Sabiiu in 22. Dec. Cá aclusu alu foii nóstre de astadi aducem
programm'a unei foi pedagogice, carea va fi in tipografi'a diecesana
deocamdata in brosuri lunarie din 1 Febr. 1863. sub redactiunea d.
Ioanu Popescu, professoru la Institut diecesanu ped. teol. de aici.
D. Redactoru e coleg'a nostru, si de aceea cu atat'a mai pucinu ni
se cuvinte a face sgomotu cu asteptările nóstre de-la acésta tinera
intreprindere. Nu ni se va poté totusi luă in nume de reu ceea-ce
ne impune datorint'a, de a salutá adica din tota inim'a acestu organu
nou destinat pentru cultur'a poporului român, a-lu recomandá aten-
tianei p. t. autoritatilor scolare, dd. preoti, professori, invictatori, si
preste totu iutieligintei române si tuturoru, carí se intereséza si voru
a conlucră diu sferele sele competinte la caus'a cea sublima si sănta
a crescerei si instructiunei tinerimei. Program'a foii ne pro-
mite unu opu solidu, multilateralu, basatu pe studiu
si esperiintia de mai multi ani, unu opu, care era o
trebuintia profundu simtita si inca ne'mplinita de a-
junsu in literatur'a nóstra; ear personalitatea redactorului
ne garantéza pentru pazirea programei si implinirea promisiuniei ei.
Urările nóstre insotiesc acésta programa pana'n cercurile cele mai
indepartate ale româniei, si numele redactorului ne face a sperá cea
mai calda a ei imbratisiare. —

Sibiu 20. Dec. Cores. ordinariu din Vien'a al lui „Sürgöny“ aduce in numerulu 297, unu articulu incepatoriu, din care scotem numai acelu pasagiu, ce se tiene de nationalitatea nostra, si care acolo asia se cletesce :

La ridicand'a catedra de limb'a si literatur'a romana in Univ. pestana sau denumit u de multu D. Alesandru Romanu. Denumirea aceast'a in imprejurarile de satia are o insemnatate estraordinaria, caci cade in sierulu aceloru fapte, prin care barbatii nostri de Statu au dovedit u, ca ei in catu le iarta loru giurulu activitatei, cu deadensulu se nevoescu a corespunde pretensiunelor natuneloru fratiesci. Dovedescu ei insulietierea aceast'a dreapta si intr'adeveru ungureasca si prin acea sprijona, carea din partea loru dorint'a poporului romanu o au castigatu in caus'a patriarchatului romanu. Aceast'a barbatii mai distinsi ai poporului romanu o sci, si o apriciuesc, si de aceea cu privire la acele cestiuni, care intre imprejurarile presente nu se potu decide, cu liniste asteapta timpulu deslegarilor si deciderilor generaie.."

Noi ne incumetamă a observă acelui corespondinte vie-
nezu alu lui „Sürgöny,” ca tare se instala, deaca gandesc,
ca națiunea romana mai multu aru apretiu catedr'a noucreata
de limb'a si literatur'a romana la Univers. pestana, de catu ce
merita; se intielege de sine, ca noi salutamă denumirea Domini
Romanu de Profesore la acea catedra. Mai departe observam,
ca noi romani, firesce, si barbatii nostri distinsi, nu ne bu-
curamă innainte de vreme de „futuris contingentibus,” eaci
noi avemu proverbiulu nostru; care dice: „cei in mana, nici
mantiuna! Națiunea romana cu totu dreptulu au asteptatū dela
barbatii unguri de Statu mai multu, de catu este crearea ca-
tedrei de limb'a si literatur'a romana la Univers. pestana. Na-
țiunea romana, că unică, carea cu națiunea magiara au tra-
bitu optu sute de ani, si era sotia credintiosa a națiunei un-
guresei in tota bun'a vreme, au asteptatū, că barbatii unguri
de Statu sa fia facutu, că națiunea nostra mai bine sa fia re-
presentata la Cancelari'a aulica, la Consiliul locoteninte, la
corpulu Comitiloru Supremi, si la alte ofisiuri subalterni, de
cum este; că limb'a nostra in tienuturile noastre sa nu fia per-
secutata, nici barbatiloru nostri sa nu li se impune de fapta

rea zelulu loru, ce lu desvoltă în favoarea limbiei loru maternă!

Sibiu 20 Decembre. Se suna, ca propunerea Archiereilor nostrii pentru Congressulu national s'ar fi pertrac-tat la Guvernul, si s'ar fi parutu, ca propunerea Archiereilor nu saru putea incuviintia in totu cuprinsulu ei, precum noi aceea in Nrulu 98 alu „Telegrafului Romanu“ o anu adusul la cunostintiile publicului nostru cetitoriu, mai cu seama in privinti'a participarei Amploiatilor de nationalitatea nostra la acelui congresu, carii occupa posturi mai innalte. Noura ni-aru parea forte reu, cand faim'a aceasta saru adeveri, caci scimus de siguru, ca o asemenea modificatiune a propunerii Archiereilor aru trage dupa sine urmari grave, care prelesne aru putea sa innapoiedie tienerea Congresului, caci, precum am intlesu, unul dintre Archiereii nostrii s'ar fi esprimat, ca numai atunci va conchiesa Congressulu deaca propunerea Archiereilor se va incuviintia in intregulu ei cuprinsu.

Sabiiu in 18 Dec. Despre proiectatulu congressu na-
tiunalu romanescu cuprinde „Botschafter“ din Vien'a urmatō-
rea corespondintia din Sabiiu: „Precum am intielesu, Eppnul
gr. orient. din Sabiiu, Cons. intimu. Baronulu de Sia gun'a
in cointelegera deplina cu Mitropolitulu gr. unitu din Blasius,
Conte Stere'a Siulutiu au substernut Guvernului R. din
Clusiu rogarea pentru inceviintirea unui congressu naatiunalu
romanescu in Sabiiu pe lun'a lui Februariu anului venitoriu.

Congressulu acest'a, după propunerile facute, să se componă sub presidiul ambilor Archipastori români, din toți directorii mai înalți de naționalitate română, dintr'unu număr egal de preoți gr. orient. și uniti, dintr'unu număr egal de alți notabili români de ambele confesiiuni, preste totu cămu din 130 membrii.

Scopul congressului e: a dechiără Maiest. Sele Imperatului multiemit'a Românilor transsilvani pentru resoluția din 18 Oct. 1862 emisă la rogămintele și propunerile națiunii române, și totudeodata a hotari despre lucrarea Românilor la diet'a transsilvana venitore.

In privința din urma congressulu romanescu, a căruia incuiintare probabilmente e foarte aproape, are însemnatate deosebită.

Nu ne arogămu, de a profeti venitorele decisiuni ale congresului romanescu asupr'a pusei unei, ce aru fi de a se luă la diet'a transsilvana: dar ne tinem de datorintia, a accentua órecare fapte și referinție, ce ieră a se prevede cu celu mai înaltu gradu de probabilitate, ca Români nu voru cuprinde alta pusei unei, decât a unității și ne'npartibilității imperatiei austriace constitutiunale, cum sucreata prin diplom'a din Oct. 1860. și legea fundamentală de statu din 26 Fvr. 1861.— Pentru acést'a ne sta buna individualitatea ambilor demnitari bisericesci români, carea va fi de mare influenția asupr'a decisiunilor congressului. — Eppulu Siagnun'a, cunoscutu in Vien'a prin activitatea sea in senatulu imperialu immultu, totdeun'a a marturisit u credintia neclatibila colorea Austriei mari (gross-österreichische Farbe). — Corespondințele dn Clusu ali unei foi vieneze referéza, ca Români transsilvani intrarea sea in constituthea imperiului întregu o léga de condițiunea aceea, că Români ungureni să se 'npartasiésca de aceleasi drepturi, că cei din Transilvania Acest'a nu e probabil de locu și se pare a fi numai o inventiune antiromana a corespondinței din Clusiu, care negresc aru intrá in cornu de capra, cându aru trebui sa arete fumân'a, din carea a scosu vesteala sea. Nici unu organu romanesca din Transilvania n'a vorbitu pan'acum de condițiile intrarei in constituthea imperiala, dar cei 175,000 Români din Bucovina, fara de a fi puse mai antâi condițiuni, stau pe terenul constituției, și acést'a cu dreptu; căci acel'a, care punne condițiuni, de regula nu se deosebesc multu de acel'a, care refusa. Români din Transilvania sciu mai departe pr

bine, ca ei nu sun'u pusi advocati pentru cei din Ungaria ori Bucovina. Mai nainte li se imputau in Ciusiu Romanilor tentatie dacoromane, si acum se pare ca se contéza la condiții, care din partea loru se potu pune si din partea regimului nu se potu împlini. Se poate spera, ca venitorulu congresu romanesco va adeveri, ca si in privintia acesta s'au insielat omenii si n'au avutu dreptu, prochiamandu nesocotitele si ne-normativele declarariuni a le unor a că vointia ratiunala a na-tiuniei române". —

Clusiu in 18 Dec. D. Vice presiedinte de Cosma a
reposatu in 29|17 Dec.

Буковина. Дінпр Сирет ї ші Черемшань, 24

Noembe B. —

(Бұттаре шілдеке апаратынан нәрій тәскелді)

III.

Саъ крепе поате консисторіял, къ авторыл „Дорінделор“ ші ал „респ.“ е дн идеал ші жудекъділе сале челе dormati-ко-капопіче, кът ші дн асерцівпеле сале челе din „респ.“ асъпра tendinцелор елітей падішіпіе поастре de релецівпea ор-todoаксь din Австрія ші асъпра впві Епископ, карсле е улвл din чеі тай демпі ші тай стімаді дн днтреага бесерікъ о-rientаль-ортодоаксь, къ е зік авторыл „респысылы“ дн ачеле асердівпі ші пресвітері але сале - „infatibus;“ къчі кон-систоріял Фъръ а скрвта, а скітвасаў а аддоцемъ-кар вп къвжит дн ачел „респ.“ дн кътілекъ клервль въ-ковіан пекондіціянат, ка Махомет корапыл сей скос din фълтжъ.....? Де крепе Консисторіял Бъковіе ачесте, апої фоарте ні се паре, къ крепінда лві е суперстіцие-ка ші алте тай твлте; ші атвиче нв-е тірапе de „hinc illae, et illae, et illae lacrimae“ ла пої; нв-е тірапе піч de ачеса, къ дзхыл чівілісацівпі ші ал дрептъці аша пыміт „Спірітъл тжтпвлі,“ че ажынсе ажын ші пжпъ ла пої, своаръ дежа къ атаръ тжхніре прін diechesъ ші фаче съ стріде актм mai ші петріле, ка съ се піріфіче одать крепінда къратъ де суперстічія..... каре din үртъ нв-е сжпт фала ші про-претатеа сектвль дн дуелегъторія de актм , чи ал дн-твпереклвлі ші самоволіціе тімпврілор треквте; къ атжта тай пздін днесь дн органіствл аміністрыцівал ал Бес. оріент. орт.*.) Поменінд de пълка ачеста „Спіретъл тжтпвлі,“ не сим-дім печесаці тъкар днтреквта спвне ші ачеса, къ - ам „ав-зіт din вътржні“, адекъ din історія - къ асеміеі пълвч нв-се алтынгъ піч нв-се піміческ къ тіжло аче техніче, - фів еле піезіше саў diректе; чи къ аша о пълвкъ поате нв-тai се тъкарка, ші сатісфакціяна къ dapea-і а трівтвль пе-чесарій, къ dapea адекъ de копчесіялі черіцелор тжтпвлі пропьшінте ші але черквтстърілор. — Дрептврілес істо-річе ші падішіле сжпт астъзі парола спіретвль тжтпвлі де-фацъ. Бъковіна, патріа ші diechеза поастре есте ші ва ръ-тжпеа пжпъ атвиче цеаръ ші diechesъ ротжпеаскъ, пжпъ не ва тай тры дн еа тъкар вп суплете de ротжп ші ре-спептіве крештіп ортодокс. Ачеста е карактерыл Бъковіе ші фіреск ші історік; вій din алте пърді ші днтрблдеаскъ-се-не тоатъ zioa че терце кжт вор врэ алте падіоналітъді, ші кжт ле вор фавора черквтстъріле іncidенціале: Бъковіна тотре тжпе цеаръ ші diechesъ ротжпеаскъ къ фондыл еі чел тънос релігіонарій ротжп, фндат de ротжпі пептвр е-пархіе ротжпъ. — Аша адекъ, кът Прѣтъл, Свчевавъ, Си-ретівъ вор рътжпні Прѣтъл, Свчевавъ, Си-ретівъ, тъкар къ дн ржвреле ачесте кврг зечі ші сяте de алте рівшо аре ші торепте: аша ші дрептвль Бъковіе ші ал епархіеі ор-todoаксе din са ва рѣтъпеа пе-дісплатавен ші пеззгримавен

* №) Ноi азiнд de ачесть прiп diechesъ , пiз пiтtem , дeкжт съ do-
рим , ка „сiперстiчiвеле“ дiлtrз adeвъr съ ce depyrte din
kредiнgа ортодоакsъ-квратъ а епархиi поастre , шi ачеra пiз
квтva прiп „рвгчiвi de сапtъ“ ne-квiйноасе шi пелерiгiтe ,
чi прiп eвлavie сiнcherъ , adekъ прiп o adeвъrать deско-
перiре E. Сале Епiкoпiлi пострz а тiтterор neажiнiсiрiлoр въ-
тътоаре la oki , кiт шi а пропriелor dopiпce ale diechezei , ком-
фoарте ашeзъmителoр шi спретkль сiкptei поастre Beserrii ,
de карe пiч neажiпsвr пiч dopiпg E. Ca Епiкoпiл i пострz
наre-nice kъ din izvoare l i m p e z i n'ape пiч o шtiпpъ ;
шtiind лiпcъ , спрeтъ , къ ажiторiзl пiз ва лiпc . Ачесть deс-
коperiре ap фi , dapъ pъperea поastre пiз a алторa kъ poi , atжta
mai de тревbniцъ , de-oapъ kъ ачeле „сiперstiчiвiпi“ фi орто-
докsиcтiл diechesei поastre пiз remjшn фiръ дiлprirp i стrikъчоass
шi асbpa попорkль , din карe какъ шi съ фi zic фi tempvrile
mai noze o перsonalitate гiвeрn'p'тжnta лъ жiалtъ
diltrе алte пemtiglri пeпtrз клерkъ bковiпean , kъ eл , a-
deкъ клерkъ n'ape дiлkредeре a попорkль . De e
ашa , apoи kъ b5pъ ceattъ , tare kъ вjpt , shi лiтmea шtie ,
kъ „piscis a capite.“

Дп веій ка дрептъл үпсі үері ші diechesе ротжне, —
Фърь ка пентра ачеса чеймалді колъкіторі перомжні din Бу-
ковіна съ аівъ а свфері din партеа поастръ саѣ а iепархіеї
поастре націонале оарешій-каре стржтвътate саѣ асшпіре.

Къ дечі консісторіїл Буковіні ачесте момента ворвітоаре
ла ел din тоате ісвоареле фірешті ші класіче але дереі ачестіа,
кіар аіче дп прівіпца тітрополісі, ші дп спечіс дп казда
„республік“ ма „Анторіст“ ле лась сакріфікате пльчереі
„субієктів“ авторілі ачелі „респ.“ ші інтереселор лві партікларіе (пептру „къ аре ел копій дп diechесь“?), таі репе-
діт къ фоарте не шрь, ба, таі къ не арвікь кіар ші дп
недвімеріре, de оаръ че консісторіїл ачеста ка консісторії,
пжпь таі ері, алалтъ-ері фз вро треі секолі съв тітрополіз
ромъпеаскъ ші шті din архівеле сале, къ Франції рутенії афль-
торі кам демвлт аквт дп Буковіна, нз сбферіръ съв ачеса ті-
трополіз ромъпеаскъ піч о скъдере, чи din контра, ромъжнї
пріп рутенізмъ, кърора дп үртъ ле всні ші propaganda ру-
теапо-чиніфікжндъ din Галиція дп епархія поастръ. Фоарте
твьлт пътіміръ. Лъсканд зік консісторіїл дпсь ачелі ші а-
честе адевърврі din ведере, дп требут: че пъсечівне арвікь ел
атвічес фадъ къ ачелі фрептэрі історіче ші дпсвіштєції па-
тврале але diechesez віковінене, каре фрептэрі ші дпсвіштєції
нз пътаї къ пічі о потестате дп лвтє нз поате съ ле віолезе,
чі ар фі съ ле апере шісъ ле скътеаскъ дп протіва орі ші къ-
рві фелів de дпчеркаре даштапъ, ші дпкъ съ ле апере къ
чеса таі сінчесъ ші таі істенсів арфоре ші аквртесцъ не те-
репвл компетіції сале ші ка пре вп тесавр сжпт ші історік
ал есістіндеі сале ші ал есістіндеі diechesez neatінцівер ші
нескінчавер дп сінвл съд ші ал diechesei съ ле пъстрезе. —
Къчі пре-кът се Бесеріка орієнталь ла кредитноші съ тутл,
адекъ таіка чеса двлче съфлетеаскъ ші пептру ачесте лвтє
ші пептру чеса: — аша ші офіціолателе бесерічешті дебе съ
фів тот одать ші тесавраріатсле ачелор ввпврі съфлестешті de
іче ші dinkolo, каре de але пътэ de-пліп авé, фреп-
тэріле челе консекрате de секолі але впії компітъції еклесі-
сіастічес, нз пот съ фів жігніте. — Не-Фъкжнд дпсь консі-
сторіїл Буковіні ачеста, о, атвічес дебе ші поі съ зічет:
„Фереаскъ-не Dsmnezeš de аміч, къ de ne-аміч не вом Фери
ші сінгврі!“ ...

Че ділєть съ таї цінені де-спре ачееа, къ дн ачел „респ.“ adontat (?) de консисторії ші квітникат клервль діечезан , се дъ ачествіа снат, на таї вине съ се сэвде Папеі din Рома - съ треакъ адекъ ла „чпів“ сай католісців, де-кжт съші dopeаскъ о мітрополії патріарль ротмпъ! Кум, къ ачеасть - орі idioчie орі первшінpare съ впеште Консисторіял, къ о рекомандъ клервль съв diechezan!? Вреа Консисторіял поаите съ се днсінвзезе къ снатв ачеста впії штівте пърці а лятеї, фъкжndz-o съ креадъ, фъръ а-ї пъса de съспектвл че ші-л-ар піте траце асвпръ-ші din партеа челеїа-лате, — фъкжnd zik прип ачесте ворве семи, къ дн сі пвл съв е пропрія каєзъ а атжтор фолосврї. респептівє ране, че ле съфері сжпта поастръ ортодоксій дн Бжковіна пжпъ акт, ші, къ ші проспектвл промідіторії, еар респептівє періколвл пентръ віторіміе е тот дн тіжжокел съв ? —

Поате къ се афль дп ляте de-ачеї вшорі ла ждеекать
ші комбінацієне, карй ар сокоті, къ, трекжд де-ачесте
ворбе пріп оффічівл Консісторівлі ортодокс
ал Бжковісі, вор къштіга дп шірзл de лптжі, аплаесбл
не-ортодокшілор, еаръ таі департе фавоареа ші спріжоніреа
instançелор політіче din ачеасть топархіі, ші аша, дп вл-
тімл шір-а провадів пеа супремъ а „доріцелор“
de о мітрополіі сепаратъ дп Бжковіна къ вр'о кжці-ва епіскопі
etc. Сжпт, репеціі, поате впїй, карй гжндеек, къ кіар пріп
а чееса вор ажонре скопл лор таі леспе, деакъ вор ръс-
пънді пріп ляте кзвітеле: „таі віпес съ пе дѣт сув
Цапа дела Рома etc.“ —

Поате дн сефършіт, къ впій ка ачеіа, карій ама гжідеск (?) 'ші фреакъ актм дн сокрет ші тжеле de ввкірів ті спераре тжлгытоаре, къ къ ачеле ші алте асемені ворбе се вор
л n c i n g a пре сіце ші пре „дорінделс“ лор істапделор пор-
тътоаріе: яаръ дела ачле dorinidzhi рвгърі комз пе
лптемеаате пе адевър ші нечесітате але оротжпилор орто-
докші din лптреага Австрів de впъ тітрополів ротжпеась
пептв Бжковіна, Apdeal ші Ծнгарія ворр е траце фавоареа
компетінте. Лисъ поі сокотім а аве темеів съ пресвіпнем,
къ чіпекъ чеоміжло аче днвль съ ші е м о а м е ско-
пн съ, ачеа ші кжнпнъ ва пріїті ші дела Dsmnezъ ѿ дна
уме. Да, а чеса днлі!

Ної пътеш креде, къ консисторія Бъковинеї с'ар де-

чіде къ скопъ претеется че дешерт, ші маі дергать наів декіт серіос ал авторалі „ръспнислай“, къ адекъ дієчеза Бѣковінѣ по поате съ фіѣ съ тітрополіи роіжнеаскъ, лентръ къ епархіодії сжит тостекаді, роіжні ші рѣтені. Ачеасте ші асемене ворбе ал фост ші сжит пэрреа іп-зенуїпеле інфернале але ачелора, карі врѣз п-май-съ адекъ діскордіи тітре колъквіторі, ші при ачеаса съ стріче въпл ші ал впора ші автора; ларъ ей съ трагъ din ачеса діскордіи ші давнь - фокла оала лор. Роіжній въ-кновінѣ п-врѣз съ фіѣ съ тітрополіи національ, пентръ ка съ днгітъ пе рѣтені, чі пентръ къ даторі ачеаста сжитей Дрептъді, че-лі о дат патръ ші націоналітате, пре каре ачеа сжитъ Дрептате - Дамнезъвъ прип історі, оноаре, леде ші штипцъ претинде, ка роіжній съші респекте, апере ші пъ-стрезе патріа ші націоналітатеа лор, каре лі-о дат-о, пжнь ла влтівъл лор ресфлет, пнпнтали цеаръ, чі ші тідіечесь. Ачеаста съ о факъ роіжній, се претинде деля ей къ атжта маі таре сжунеі, къчі приа патріа ші націоналітатеа яе о пошед роіжній din секолі, съ аівъ ші конштітъ маі двлче феречіре а релеціоне ортодоаке. Ле плаче фраділор рѣтені релеціонеа поастръ, каре о пріїпіръ ей лп Бѣковіна, поі лп ді-тіреръдошът къ тоатъ ініма ші ле лъсът din парт-не на-ціоналітатеа неатінсь ші 'п Бесеріка ші 'п касъ ші 'п скрълъ: даръ п- съ кондіціонеа, ка съ ресігнът поі ла дрептъ-ріе - саѣ съ пегріжът даторіеа поастре челе пнріпешті ші стръбвие.

Ачеасте ле стфазът сървътореште! ші кентръ ачеаса ле маі репедім ші къ алте квінте. Къ роіжній тріаскъ лп патріа лор орі ші чіпіе: ей пре піме ші 'п пічі о прівіпцъ п-вр нендрептъді; къ атжта маі пнціп лп Аустрія, ѹnde прі-ципіл егаль лпдрептъді е гарантат. Даръ пічі роіжній пре але лор даторі кътъ сж:деле, Бесеріка ші патріа лор, към ші дрептъріе лор історіче ші націоналітатеа ерезіте лп пышкптъл лор п- ле вор пъръсі пічі деком ші пічі кжнд лп Фаворвл оарешт-кърор апкътврі саѣ претенсіоні пежвсте.

Консіторіял Бѣковінѣ ле штіе ачеасте тоате саѣ че д-ръ ар треві съ ле штіе маі демвъл ші маі віне de-кът ної, къчі консіторіял есте ідентіфікат къ історіа дієчесеі ортодоаке роіжніе din Бѣковіна.

Ші кіар де ачеаса зісерът ші зічет, къ п-е п'ятем де-ствл тіпа, към къ лпкъпжнд „респнисл“ че дкпъ п'рреа поастръ атжт де компромітътврії п-сттръ поі. дієчеза, віс-еріка ші націонеа поастръ, към ші оғендіторії Фъръ темеіш пентръ чеі маі предвіді аі пострі върваші, лпкъпжнд зікъ о а-семіне хардъ (скрісоаре - хъртій) колцвроса лп ресортъл кон-сіторіялі, ка вълі гъвернътжит еклесіастиک, пнть ел съ се тръдее кіар прип ачел гъвернътжит лнсъл вълі п'влк атжт де демнш ші де солід, към е клерка Бѣковінѣ, віолкнду-л прип ачеастъ пре ел лнсъл лп профзndеа сжтцеміцелор лві къ чеа маі таре пекръщаре. Ші де есте дечі чева, че п-ар п'яте лпкъ съ не дотолеаскъ тірареа поастръ ші съ п'тнчае къ челе маі таре гентадівні де темеірі; апоі ачеаса е, къ, п-фъкжнд ші пеадъогжнд консіторіял Бѣковінѣ ла „респнисл“ тілт поменіт пічі впі компартарії, пресвпнпем, къ консіторіял п- скопосі п- п'влікареа ачелі „респнисл“ немікъ алта, де-кът ка - тръгжнд о паралель піеziшъ ші дествл де гібакъ лптре авторъл „респнисл“ ла „Анторісм“ ші Фъ-пітвра лві чеа мінзнат de фътоасъ, афль лп сфершт de п'вое съ презенте дієчесеі пре ачел върват, кареле лп тісів-нія ші стареа са чеа сочіалъ ші п'влкъ, ка професор адекъ де Богословівъ ортодоаке, ка преот ші роіжні лнвъдат ші чівілісат din Бѣковіна, аша пімте сжтцеміціл ті п'рері п-трещите ші аша о делікатеъ а літвацилі пошеде фадъ къ Бесеріка ортодоаке ші націонеа поастръ роіжні, към ле дес-фъшвръ ші ле аратъ елъ лп „респ.“ съл ла Анторісм; ші ачеасте лпдеуетънду-ле консіторіял i n d i r e k t ла атіждере indirekta пропозіере а корпзлі професоріал ал теолоціеі din Чърнъвъ, врѣ съ зікъ дієчесеі с і т в о л і ч е - „е с с е н о м о !“

Маі тълді.

„Bucovin'a“ ne spune d'o fapta memorabila a tinerimei române. Elevii semnariului gr. or., din Cernauțiu, 50 cu numerulu, hotarira a contribui la dâlele sele onomastice cei competinti cete 1 f., ceialalii cete 3 cruceri, ear la eșarea din siminariu o summa dupa potintia. In modulu acest'a aru incurge pe anu Preste 100 f., cari capitalisandu-se cu cametele sa dea cu tempu unu stipendiu pentru unu studinte seracu! Fapta se lauda pre sine.

Desluciri din Caras u. (Urmare.)

Afara de vr'o 4 romani mai prevedatori si fara planuri

politice si antinatuniale, — mai toti resignara, — cu cuventu că se nu servesa sub aristocratia, guvern conservativu, si sperantia, ca omnipotentulu Garibaldi si altii, in 2—3 luni i'va rennaltia pe tronulu constitutionalismului. Resignarea acest'a subscrisa s'a tramisu Dlu Gozsd, — carele si-a cerutu asemene dimisiunea, pentru ca diregatorii i' resignara, si de asta data nu s'ar afla in putere, se implineasca dorintele gubernului, — cari erau deosebi, portfa imperatésca si darea de catania. —

Era intra romani si unii, carii n'au subscrisu resignarea, ma disputara in contr'a subscrieri, dicându: „Mi-i omenilor buni! dar' nu resignati, nu demonstrati, — usioru e taberei magiare democratice se se retraga, caci aristocratia e in loculu ei, pentru aperarea drepturilor politice si natunale ale magiarilor, — si acestia au tabera loro chiaru si in absolutism, — pana noi, si iera noi, si totu noi cesti putieni trebuia nencetatu singuri se stamu fetia cu ori ce partida pentru interesele natunale si politice ale nostre!“ Natunilitatea se judeca inca de o fantoma, — si libertatea se dicea a fi mai scumpa, — si constitutiunea si mai pretiosa in ochii resignatorilor. —

Inse resignarea totusi s'a efeptuatu. — Acest'a nu era de bine combinata innaintea romanilor, carii lucrau mai din adinsu pentru interesulu romanu, si a dinastiei. — Dar' la ceteavă dilo se vediura in mare perplesitate, vediudu ca diregatorii se retrasera, si audindu-se de venirea unui'a, si altui'a comisariu regescu, — si se sfatuiru unii romani, ca se se stringa cati se potu din membrii comiteului, se faca adresa la Maiestatea S'a, ca romanii din Carasiu yrén se platesc port'a imperatésca si se dee catane, — totu deodata se se róge, ca se li lese limb'a de oficioasa, si dreptulu constitutiunalu. — La acest'a, cu atat'a mai tare se indemnara, cu catu audira, ce facura si romanii din Cetatea de Pétra, si Zarandu. — Dar' sfatuirea acest'a nu a dusu nisi la unu scopu, deorece si cei mai curagiosi, devenira pasivi, — de alta parte democratia incepui iera o maniera contraria, — si deosebi fam'a, ca in 2, 3. dile va a-junge Comisariulu regescu in Carasiu, nimici planulu, si romanii se lasara, ca nu cumva intitulati de renitenti, seu dora de contrari vointiei Majestatii Sale, carele tramite comisariu regescu, se se compromite, — si se strice mai tare causei natunale. — Acestu planu cu debuna sem'a era bunu, — déca delocu dupa resignarea diregatorilor se inflintia.

In lun'a Noembre 1862, tota patri'a s'a fostu linisctiu, chiaru si in Pest'a, Debricinu se intrelasara demonstratiunile. Alt'a era, déca la timpulu seu, seu Comitele supremu, seu antanaliu Vicecomite promovea caus'a in acestu modu, p. e. ca in Cetatea de Pétra, si Zarandu. —

Alta partida era la gubernu. — Prebine scrise D-lu Baritiu intr'unu articulu: „V'amu lasatu pe voi (democratii), sa faceti ce ureti; — acumu se ne lasati voi pe noi (aristocratii) se facem cu vremu“. — Asia s'a sramutatu timpulu, si in asia timpu a ajunsu pela mediuloculu lui Noembre, Dlu Teodoru Serbu, de comisariu regescu in Carasiu. —

Comitatulu trebuiá reorganisatu, pentru ea corpului diregatorilor resignase, — si numai din porunc'a Cancelariei - sub responsabilitate - trebuiá se remana pe locu pana la ajungerea comisariului regescu. — Dar' se vedea acumu, afara de vre o cativa, mai toti, si romanii si magiarii, se teraiá dupa servitju, baténdu-si peptulu, si strigandu „mea culpa“ cu temere ca voru remané fara servitju, lasanduse destui de principiulu celu odata intieptu, si acumu fantasticu „ca nu vreu se servesa gubernu neconstitutiunalu“. —

Dlu Teodoru Serbu, cu inceputulu lui Decembre 1861 reorganisa comitatulu Carasiului. Afara de 4 romani, carii resignara cu totulu si adi suntu advocati, — si afara de unulu carele pentru vin'a sa a cadiutu, toti ceialalii remasera in diregatoria, si unii si avangiara. — Mai tarziu in urmarea unui intimatu, se casara doi romani pentru unele altele cause. — Dlu Serbu, dela venire si pana astazi denumi 6. romani, seu din alte pari, seu carii in timpulu constitutionii nu fura in numerulu diregatorilor comitatensi. —

Delocu dupa reorganisare se laiti fam'a ca limb'a romana se sterge de a mai si oficioasa, si se rentroduce cea magiara, iera pe bas'a diplomei din 20 Oct., — de carea se tienea romanii in contr'a legilor din 48. — Vediuram ca noi cadem, din Scila in Caribdis. —

Si ce facura romanii si cei buni, atunci? Tacura! (tacura Dle Poenariu, si nu se sculara din nou, si nu protestara eu energia in contr'a inlocuirii limbii magiare). —

Dlu Serbu comisariulu regescu - dupa cum sciá cei mai a-

própe de densulu, și dupa cunoscutele proprii — avea instructiune presidială, că se repuna limbă magiara de oficiosa. Acăstă se putea crede să asteptă, aducându-ne aminte de intimatul sub Nru 55,466., mai susu citatu, și se pote crede, déca vomu consideră seriosu, — să déca vomu esperie chiaru și din alte evenimente politice, că gubernulu acestu nou, ca și „potens potenter agit“ a facutu, cumu i-a placutu.

Eră vorbă intra romani, dar' numai vorba gola a remasă, că se mărgă o deputatiune la Imperatulu in causă a limbii — său se se lucre ceva de acasa, numai (vedi Dle Poenariu că) romani iera tacura. — S'au lasatu pasivitatii. — Cei in diregatoria, firesce că nu putea jucă rolă de primipili in asia timpă, — cei resignati, că advocati independenti, ar fi pututu face multă, pentru ca poporul spriginesce inteligintă in tōte limpurile, candu cunoșce interesulu seu naționalu. Si mai eră și alti romani independenti. — Unu motivu alu pasivitatii eră „că nici prin deputatiune nu putem ajunge la nemică, deorece Cancelari'a ungurésca nu partingesce limbă romana de oficiosa in Comitatu, — și Cancelari'a s'a mai apropiat de regele Ungariei, e aprōpe impacatiunea și tōte suntu inzadaru“. — Tocm'a pe acestu timpă, cându romani chiaru și facea planuri pentru deputatiune, se ceta prin foi, că Moise episcopulu in fruntea unor slovacă fostu in causele lui naționale la Vien'a, dar' s'a reîntorsu nemangaiatu, și — dicendu asă — baljocorita de jurnalistică magiara, și a limbului acestui conservativ; altu motivu alu pasivitatii pentru limba eră, că romani, și cei din diregatoria, și cei resignati, de asemenea se ocupă atunci cu cauza Mitropoliei romane, — și in acăstă, fia disu cu onore, facura, ce putura.

In acestu modu, și intra asia imprejurari a remasă limbă magiara de oficiosa in Comitatu; de alta parte D-lu Serbu, nu numai că a primitu in ramurile jurisdicțiunii, și in limbă romana, mà acele, ce se dedea nemidilociu la partida- și nu la judele de cercu, — se intorcea din centru romanesce. — Firesce, că aceste eră putine! — Altințire e unu faptu constatatu, că D-lu Serbu, presiediendu la sedi'a civilă, și audindu pe unu referentu, că la o rugare romana, dă o indorsata in limbă magiara, a demandat că trebuia se se des romanesce. — Respundiendu asesorulu, că nu scia scrie romanesce, i s'a respunsu: „său invetă, său resignă, pentru ca asemene cause trebuia se se lucre romanesce!“ — Eu, dupa cunoscintia mea, asiu puté dice, că de ar aterna numai dela Dlu Serbu introducerea limbii romane, și nu dela gubernu mà chiaru și dela celu din Vien'a, — — in Carasiu limbă romana ar fi oficiosa. — (Va urmă).

Din Comitatulu Carasiului, 25. Decemb. 1862.
(Urmare și incheiare).

Cându s'au reincorporat Banatulu cu Ungari'a, Maiestatea S'a prébunulu nostru Monarchu gratosistim'a s'a vointia despre applicarea barbatilor romani la deregatorile din provinci'a reincorporata au declarato in préinaltul rescriptu din 27 Dec. 1860 in urmatoriulu modu: „Spre impaciuirea ingrijitoru romane despre naționalitatea și limbă s'a, in locurile inde-satu locuite de romani se se applice de deregatori numai barbati abili de naționalitate romana.“ Préinnaltul acestu rescriptu imperatescu cuprindă in sine fuitana de dreptu, la care noi romanii bațati sub tōte imprejurările vomu alergăciu deplin'a confedintia a supușilor leali. Déca e oportunu, déca cecitatea aduce cu sine, că in comitatulu Aradului se se pună in fruntea trebiloru unu barbatu de naționalitate romana, comitatulu Carasiului in poterea acestui préinnaltu rescriptu imperatescu posiede totu dreptulu, de a ave in fruntea s'a unu barbatu romanu. Fades'aru din destulu vointie préinnaltele manifestate in acestu rescriptu imperatescu prin chiamarea unui neromanu, cum e d. Makai, in fruntea trebiloru comitatului nostru, lassamă onor. diurnalul romanu din Pest'a, care ne-au adusu scirea acăstă, se respondă; noi romanii din comitatulu Carasiului avemu tōta confedintia in loialitatea innaltilui gubernu, eumea favoraver'a intereselor noștre naționale préinnalta vointia imperatesca o va aduce la indeplinire in tōta estensiunea ei.

In cātu onor. diurnalul romanu din Pest'a are cūventu a'si apromite in specie de a D. Makai tōte acelea avantage pentru interesele noștre naționale, care romanii le potu, și in poterea préinnaltului rescriptu imperatescu au dreptu a-le asteptă dela functionarii romani, pentru a D. Makai au fostu unul din cei putini magiari, care si-au datu votulu pentru introducerea limbii officiale romane in comitatul, noi ne marginim aici a reproduce simpl'a declaratiune a Dlui Makai

facuta cu ocazia acelor desbateri: — „Fiindu-ca in întrebarea prezente capacitatea nu mai are locu, eră majoritatea e pentru introducerea limbii romane, asiă și eu me dechiarez pelunga majoritate.“ — Lassamă onorabilului diurnalul din Pest'a, că se deduca din aceste cuvinte bun'a voința a D-lui Makai pentru interesele noștre naționale. Pana candu onor. diurnalul pestanu și va trage socotă s'a in privința acăstă, noi vomu remanea pelanga convingerea noastră, cumca interesele noștre naționale numai prin unu romanu se potu înainta mai bine, și pentru aceea nu vomu inceta a apela la gratia prébunului nostru monarchu, că in fruntea trebiloru comitatului nostru acumu și in viitoru numai unu barbatu de naționalitate romana se se asize.

Unu membru alu suspinsului comitetu comitatensu.

V i e n n a. „Botschafter“ ne spune, că la pregatirile pentru diet'a transilvana se lucra barbatosce și se pare ea dona principii s'aru și statoritu: unulu, că deputatul sa nu se tramita, că pan' acum, prin totalitatea singuritelor municipii, ci din cercuri de alegere desemnate pentru fiacare able-gatu, apoi că deputatii sa nu pota fi legati prin instrumi-purcese de la alegatorii sei.

F r a n c i ' a. Lucrurile din Mexicu nu mergu dupa planul Francesiloru. Regimul va sa tramite trupe ajutătoare. — Mitropolitul din Parisu, Card. Morlot, a reposat.

64—1

Конкорс.

Ан Констана Кончевълѣ дн Епархия ші Протопресвѣтера Вершевълѣ е вакант постъл de лѣвъцъториј ромънск. Емоловименте авзале съйт: 105 ф. в. а. 30 меси че гръд, 25 меси de квъкъръз, 100 пънди саре, 25 пънди лътни, 6 стълженіе de лемне, $\frac{1}{2}$ de ландъ de гръдинъ ші кортел ливер.

Dopitориј až рекърсърile сале ачестъ Консисториј, альтърънд картеа de ботез, адеверингеле дешире харпичъле сале, дешире сервицирите пънъ акът, ші дешире пъртареа политъкъ ші торалъ пънъ дн 10-леа Іанвари 1863 a същтере.

Консисторија Епархиеї Вершевълѣ.

65—1

Concursu.

Pentru ocuparea postului invictatorescu la scola populara romana gr. or. din Buciumu-Sata, sa deschide prin acăstă Concursu, pona la 10 Ianuarie 1863.

Emolumentele suntu: 200 f. v. a. si trei stangeni de lemnne. Concurrentii au sa documenteze :

- Ca au absolvatu celu putinu patru clase normale, si cursul Pedagogicu in Institutulu diecesanu.
- Ca suntu romani de religia greco-orientala,
- Adeverintia despre portarea morala, si acestea pana la terminulu prefisatu, spre a se potea asternic Esculentie Sale D. Episcopu diecesanu, spre parintesc'a intarire.

Abrudu in 15 Decembre 1862.

Inspectorulu Scóleloru gr. or. din Protopop. Zlatni de Josu.

Absoltonu Popoviciu, Protopopu.

63—2

Конкорс.

Debenindъ стационара лѣвъцътореъскъ а школеи попораде гъко-ресъртene din Фъгърашъ вакантъ, съ deckide пепиръ окъпнареа ей Коакърсъ пънъ ла 30 Декември а. к.

Dopitориј de a окъпа ачестъ постъ, - къ каре есте лѣвъцъ о леафъ авзалъ de 200 ф. в. а. квартиръ ливеръ, 6 стълженіе de лемне — ші a 5-а парте din пикъшърile че винъла Бисерикъ, — съйтъ пофтъді аші ашерне петициите сале пънъла съсъ арътатълъ терминъ, провъзгъте

1. къ Атестатъ, къ ажъ авсolvatъ цимасиълъ, кътъ ші кърсълъ педагогико-теолоцікъ дн институтъ диечесанъ, —

2. Атестатъ дешире пъртареа торалъ, ші дешире къпощереа de пънъ а къпърълоръ, ші a тіпіклъ вісеріческъ, — пофтъндсе а фі ші къпърълъ дн страна дрѣпть, дн тоатъ Димитека ші сърътоареа de песте ашъ, сеара, ші диминайга, за ачестъ скавълъ протопопескъ.

Фъгъраш 2. Декември 1862.

Испекциона сколаръ дистр. гр. ръсъритеанъ.

Петъръ Попеску, Протопопъ.

Din cauza ss. serbatori a le nasceret Domnului nr. venitoru va esă sambata in 29 Decembrie.